

Bogár László: Rabszolga-felszabadítás

2015 április 21. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Éppen százötven évvel ezel?tt lett merénylet áldozata az Amerikai Egyesült Államok tizenhatodik elnöke, Abraham Lincoln, aki egyben az els? republikánus elnök is volt.

Meggyilkolása után néhány héttel ért véget az Egyesült Államok történetének mindmáig legvéresebb bels? konfliktusa.

A polgárháború, a maga hatszázhúszezer halálos áldozatával egyúttal Amerika legnagyobb háborús vérvesztesége az éppen aktuális népességszámhoz mérten. Az utókor leegyszer?sít? képe a polgárháborút a rabszolgatartó Dél és a rabszolgák felszabadításáért küzd? Észak összecsapásaként ábrázolja, ami egyúttal természetesen a „jó és rossz” konfliktusa is egyben. Mármint, hogy a „gonosz” Dél és a „jóságos” Észak küzdelme.

A valóság azonban ennél kicsit árnyaltabb. Az persze nem tagadható, hogy a rabszolgaságnak volt köze ehhez a háborúhoz, de korántsem olyan mértékben és semmiképpen nem úgy, ahogy ez a sematikus ábrázolás mutatja. Talán valóban van igazság abban a feltételezésben, hogy itt két „ország” csapott össze, mert a Dél és az Észak két igen eltér? konstrukció volt, társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális és ökológiai értelemben egyaránt. A Dél a klasszikus gyarmatosítás „terméke”, amelynek a cukornád, a gyapot és a dohány nagybirtokokon zajló ültetvényes termesztése volt a gazdasági talapzata. Észak viszont jellegzetesen „európai képz?dmény”, többnyire családi gazdaságokra épül? földm?veléssel, valamint a vállalkozások egyre nagyobb koncentrációja felé haladó dinamikus iparral. Mindebb?l következ?en a két entitás alapvet? stratégiai érdekei tökéletesen ellentétesek voltak.

Dél a szabad kereskedelemben volt érdekelt, mert mez?gazdasági áruinak dönt? többségét exportálta, míg Észak a küls?, f?ként brit konkurenciát távol tartó, protekcionista gazdaságstratégiát akart. A Dél „versenyképességének” alapját a rabszolgatartás, illetve a nagybirtokrendszer együttesen jelentette, így ehhez a legvégs?kig ragaszkodott, míg Észak ipari rendszerei e konstrukciók lebontásában voltak érdekeltek. Mert kellett a felszabadított rabszolgákból lett „szabad” bérrabszolgák olcsó, tömeges munkaereje, valamint a déli oligarchikus nagybirtokos osztály vagyona, mint az északi ipari felhalmozás alapja.

A polgárháborút megel?z? évtizedek során ezek a stratégiai szint? konfliktusok számos alkalommal felszínre kerültek, de a kialakuló politikai rendszer többé-kevésbé mindig képes volt áthidalni a súlyos nézetkülönbségeket. Észak nagyipari oligarchiája a tömeges vasútépítések nyomán azonban olyan hatalmi pozíciókat szerzett, hogy a század közepére világossá vált: elkerülhetetlen a végs? leszámolás.

Abraham Lincoln, aki jó nev? és kiváló szónoki képességekkel megáldott ügyvéd volt, választási kampánya során mindent igyekezett megtenni a háborús konfliktus elkerüléséért, ám az ipari lobbi nyomása egyre határozottabban követelte a végs? megoldást. Az Egyesült Államok lakossága kezdetben Északon és Délen is biztos volt abban, hogy legfeljebb néhány szimbolikus összecsapás zajlik majd le, tehát az egész „csetepaté” legfeljebb néhány tucat halálos áldozattal járó operetthábor? lesz majd, de súlyosan tévedett. Addigra ugyanis már túl sok volt az elfojtott indulat, a feldolgozatlan feszültség, az egyre növekv? kölcsönös bizalmatlanság. Az önáltató hazugságok növekv? félelmet, az így elmélyül? szorongás újabb hazugságokat szült, így létrejött a görög sorstragédiákat is mozgató dramaturgiai ív. És egy kritikus pont után már nem volt visszaút, elindult az önpusztító láncreakció, a háború negatív végösszeg? játszmája.

Történelmileg mindez valójában a nyugatias modernitás „centrum–periféria” összeütközése is volt, ahol eleve nem nagyon lehetett kétséges, hogy el?bb vagy utóbb a „centrumot” képvisel? Észak társadalom- és gazdaságszervez?dési modellje gy?z majd.

A kérdés inkább csak az volt, hogy milyen áron, és ez az ár iszonyatosan nagyra sikeredett. Van azonban ennek az egész történetnek néhány homályban maradó, sötét összefüggése is. Az egyik például éppen az, hogy az iszonyú pusztulás egyúttal az Észak gigantikus nagyipari komplexumainak megszületését segítette. A megszület?ben lév? gépi nagyipar expanziójának semmihez sem hasonlítható lökést adott a háború, és mivel a szövetségi állam csak horribilis adósságok árán tudta finanszírozni a háborút, mindez egyúttal az Észak pénzhatalmi oligarchiájának megszületését is jelentette. Aligha véletlen, hogy a polgárháború után, alig több mint egy évtizeden belül az Egyesült Államok ipari termelése túlszárnyalja az egész Brit Birodalomét.

És végül talán érdemes a rabszolgaság kérdéskörér?l is szót ejtenünk. A közkelet?, alapvet?en téves megközelítés szerint ez volt a dönt? elem, mindent ez határozott meg, és az Északot els?sorban erkölcsi értékek vezérelték, ám a valóság kicsit kietlenebb. Ennek mélyebb megértéséhez elég egyetlen adat is talán. Ötven évnek kellett ugyanis eltelnie ahhoz, hogy a felszabadított rabszolgákból lett „szabad” bérrabszolgák reálbéreinek értéke elérje azt a szintet, amelyet annak idején rabszolgaellátmányként kaptak. Mindez akkor – 1916 körül – is csak azért következett be, mert az els? világháború hadi konjunktúrája közepette jelent?s reálbér-emelkedés ment végbe. Arról már nem is beszélve, hogy a fekete b?r?eket Északon még annál is nagyobb megvetés és elutasítás övezte, mint Délen.

Íme, a rabszolgák felszabadításának „dics?séges” sztorija, ami egyben az amerikai birodalom születésének közvetlen el?története.

magyarhirlap.hu – Bogár László

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló